

Naše číslo: PUSR-2021/15764-6/77282/Orv

Vybabuje: Mgr. Oravcová

Bratislava 28. 09. 2021

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v spojení s § 44 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,

doručuje VEREJNOU VYHLÁŠKOU

oznámenie o vydaní rozhodnutia:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej iba „správny poriadok“) toto

rozhodnutie:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku

božiu muku v Prešove, okres Prešov, nachádzajúcu sa na parcele reg. KN C 3587/1, k. ú. Solivar. K parcele reg. KN C 3587/1 nie je založený list vlastníctva (vlastník nie je známy).

Odôvodnenie

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad SR“) začal dňa 27. 08. 2021 správne konanie vo veci vyhlásenia božej muky (tzv. kaplnky Najsvätejšej Trojice) v Prešove, v časti Solivar, za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad“), vypracovaného v zmysle § 15 ods. 2 písm. a) pamiatkového zákona

Krajským pamiatkovým úradom Prešov na základe úlohy Revízie a aktualizácie Ústredného zoznamu pamiatkového fondu.

Vzhľadom na neznámych vlastníkov parcely reg. KN C 3587/1 (nezaložený list vlastníctva) bolo oznámenie o začatí konania účastníkom konania doručované v zmysle § 26 ods. 1 správneho poriadku verejnou vyhláškou.

Verejná vyhláška bola na úradnej tabuli správneho orgánu vyvesená dňa 30. 08. 2021 a zvesená dňa 14. 08. 2021. Na úradnej tabuli Mestského úradu Prešov bola verejná vyhláška vyvesená dňa 30. 08. 2021 a zvesená dňa 14. 09. 2021. Pätnásť deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Pamiatkový úrad ako správny orgán v súlade s ustanovením § 33 ods. 2 a § 27 ods. 1 správneho poriadku dal účastníkom konania možnosť pred vydaním rozhodnutia vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia. Do podkladu pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku bolo možné nahliadnuť na Mestskom úrade Prešov a na Pamiatkovom úrade SR. K podkladu sa účastníci konania podľa § 19 ods. 1 správneho poriadku v stanovenej lehote nevyjadrili.

Pamiatkový úrad SR v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, urbanistickej, architektonickej a umelecko-historickej charakteristiky objektu navrhovaného na vyhlásenie za kultúrnu pamiatku. Následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie predmetného objektu ako nehnuteľnej veci za kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že pohľadovo exponovaný objekt božej muky (tzv. kaplnka Najsvätejšej Trojice) predstavuje cenný doklad drobnej ľudovej architektúry a stavebného vývoja v šarišskom regióne. Svojím architektonickým stvárnením a materiálovým vyhotovením je hodnotným objektom tvoriacim estetizujúci krajnotvorný prvok miesta, na ktorom sa nachádza. Významnou mierou sa podieľa na utváraní charakteru tohto priestranstva, z hľadiska historického urbanizmu tiež poukazuje na pôvodnú križovatku ciest (trasa Prešov-Dulova Ves).

Objekt sa nachádza na okraji zastavaného územia, na juhovýchodnej hranici katastrálneho územia Solivar, v tesnej blízkosti križovatky ulíc Zlatobanská a Chmeľová. Okolie objektu je zatravnené. Objekt bol pôvodne ohradený nízkym kovovým plotom s vertikálnym usporiadaním tyčových prvkov ukončených hrotom, v súčasnosti je z oplotenia zachovaná už len časť situovaná severne od objektu. V mieste, na ktorom stojí, už na mape II. vojenského mapovania (1810-1869) je zaznačené spojenie hlavnej komunikácie z dediny Gulvas (Dulová Ves) do Só Banya (Soľná Baňa) a vedľajšej pešej trasy smerujúcej od dediny Boltovce do Sóvár. Podľa historickej katastrálnej mapy z roku 1868 patrí pozemok, na ktorom bola neskôr postavená kaplnka, dedine Deutsch Sóovár (Šváby). Severne od spomínanej križovatky je na tejto mape jasne vyznačená cesta aj smerom k Deutsch Sóovár. Čitateľné označenie kaplnky na danom mieste sa nachádza až na mape remabulovaného III. vojenského mapovania (1920-1934). O jeho celkovom vývoji a možných stavebných zmenách nie sú známe informácie. Jediná písomná zmienka hovorí o jeho názve ako o Kaplnke Najsvätejšej Trojice. V súčasnosti je jedným zo štyroch objektoch drobnej sakrálnej architektúry, ktoré sa nachádzajú na Zlatobanskej ulici v smere z Prešova do obce Dulova Ves.

Objekt bol postavený v neorománskom štýle pravdepodobne koncom 19. až začiatkom 20. storočia. Predstavuje jednoduchú stavbu štvorcového pôdorysu s hlavnou osou (v mieste niky) orientovanou v smere SV-JZ. Objekt pozostáva z podstavca, hlavnej časti kaplnky s nikou na SV strane a ihlancovej strechy ukončenej krížom. Fasáda na severovýchodnej strane je jednoosová, časti objektu sú hmotovo členené a odstupňované. Objekt je horizontálne členený hmotou podstavca, profilovanou rímsou pod stĺporadím a korunnou rímsou. V osi objektu je situovaný otvor s rovnými ostienami a segmentovo ukončeným nadpražím. Nika, v ktorej sa nachádza ikona Matky ustavičnej pomoci, je vizuálne zvýraznená kamenným orámovaním otvoru odstupňovaného v dvoch radoch. Orámovanie je na oboch stranách zvýraznené vystupujúcim oblým pilastrom. Prepojenie pilastrov je realizované polkruhovým kusom opracovaného kameňa s dekoráciou. Vnútorný priestor niky má obdĺžnikový pôdorys a je ukončený konchou. Medzi profilovanou rímsou ukončujúcou hmotu kaplnky s nikou a korunnou rímsou sa nachádza medzičlánok, ktorý je na severovýchodnej fasáde dekorovaný piatimi slepými pilastrami. Pilastre sú zložené z jednoduchej pätky, drieku a profilovanej hlavičky. Severozápadná, juhozápadná a juhovýchodná fasáda objektu sú rovnako hmotovo členené a odstupňované ako hlavná severovýchodná fasáda. Horizontálne členenie je tvorené hmotou podstavca, profilovanou a korunnou rímsou. Fasády sú bez otvoru, medzičlánok medzi rímsami je v hornej a spodnej časti profilovaný. Kaplnka je zastrešená ihlanovou strechou, bez strešnej krytiny. Strecha je vyhotovená z kameňa, ukončená kamenným latinským krížom situovaným čelnou stranou v smere SV-JZ smerom k Zlatobanskej ulici. Objekt kaplnky je realizovaný z dvoch druhov kameňa. Podstavec je tvorený šedým druhom andezitu, zvyšná časť spolu so strechou a krížom je zo svetlého travertínu.

Objekt je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt v zmysle § 2 ods. 2 pamiatkového zákona:

Hodnoty historickej a spoločenskej: Neorománska božia muka postavená pravdepodobne koncom 19. až začiatkom 20. storočia predstavuje typ objektu náboženského zamerania, zriaďovaného ako prejav ľudovej zbožnosti, na ochranu obce a jej obyvateľov alebo ako upomienka konkrétnej udalosti. Spolu s ďalšími prvkami drobnej sakrálnej architektúry nachádzajúcimi sa na Zlatobanskej ulici v smere z Prešova do obce Dulova Ves je hmotným historickým dokladom duchovného života a náboženskej orientácie obyvateľstva v danom období. Dodnes plní svoju pôvodnú funkciu ako miesto osobnej modlitby.

Hodnoty urbanistickej a krajinnej: Objekt je svojím situovaním na križovatke viacerých ciest smerujúcich do dedín Gulvas (Dulova Ves), Boltovce a častí Só Banya (Solná Baňa), Deutsch Sóvár (Šváby) významným sakrálnym prvkom, ktorý poukazuje na pôvodné spojenie uvedených miest, z ktorých sa v súčasnosti zachovala už len hlavná trasa spájajúca dedinu Dulova Ves s miestnou časťou Prešova – Solivarom. Tvorí významný krajinotvorný prvok, malebne dopĺňajúci a zošľachťujúci okolitý priestor, zároveň plní funkciu orientačného bodu a je pohľadovou dominantou okolia.

Hodnoty architektonickej a umelecko-remeselnej: Objekt svojou stavbou, architektonickým členením a výrazom poukazuje na vtedajšie umelecké vyjadrovanie. Predstavuje doklad ľudového staviteľstva a zbožnosti pôvodného obyvateľstva tejto oblasti. Hlavná fasáda je umelecky spracovaná a obsahuje viaceré umelecko-remeselné prvky. Zachované sú architektonické prvky a pôvodná hmotu objektu.

Objekt svojím situovaním, architektonickým a urbanistickým riešením je významným dokladom vidieckej architektúry danej lokality, s definovanými pamiatkovými hodnotami v spojení so spoločenským záujmom na zachovaní veci napĺňa stanovené kritéria pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovorom o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa základná ochrana kultúrnej pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia účastníkovi konania.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov.

PhDr. Radoslav Ragač, PhD.
generálny riaditeľ
dočasne vymenovaný

Doručuje sa - verejnou vyhláškou:

1. na úradnej tabuli Mestského úradu Prešov
2. na úradnej tabuli Pamiatkového úradu SR
3. na webovom sídle Pamiatkového úradu SR – www.pamiatky.sk
4. na centrálnej úradnej elektronickej tabuli – www.slovensko.sk

Vyvesené dňa: .....

Zvesené dňa: .....

.....
pečiatka, podpisDoručuje sa – doporučene do vlastných rúk:

1. Rímskokatolícka farnosť Najsvätejšej Trojice Prešov - Solivar, Solivar-ská ul. č. 45, 080 05 Prešov (správca objektu)
2. Mesto Prešov, Hlavná 73, 080 01 Prešov

Na vedomie:

1. Krajský pamiatkový úrad Prešov
2. Okresný úrad Prešov - Katastrálny odbor, Levočská 3, 080 01 Prešov – po nadobudnutí právoplatnosti
3. Pamiatkový úrad SR na založenie do spisu (2x)